

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ES ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindenemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszkó István lelkészhez Rakoskeresztúrra (Pest megye) küldendő.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
NOSZKÓ ISTVÁN

rakoskeresztúri lelkész
FŐTITKÁRSÁG

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PÁL

egyházi esperes-lelkész kiskéri lelkész. erdőkert lelkész.

DUSZIK LAJOS

miskolci lelkész.

GÖMÖRY JÁNOS

egyházi főosztály igazgató

Megjelenik hetenként egy ízben

A lap ára:

Egész évre 14 K

Félévre 7 K

Egyes szám ára 40 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egész oldal 40 K

Alföldi és vidéki hirdetéseszegek

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: Mikor az egyház él. Kiss Béla. — A ruhasegély. szikla. — Belélet — Pályázatok és hirdetések.

Mikor az egyház él.

Be kell vallanom, hogy evangélikus egyetemes egyházunk létezéséről eddig csak az írásos szervezetéből tudtam. Ugy tekintettem ezt a szervezetet, mint egy nagy gépmozdonyt, melynek mozdulatlansága körül százak és ezrek futkosnak, mint közigazgatási functionáriusok, hogy jobb ügyhöz méltó nagy buzgólkodásukkal e gépnek — előttem eddig ismeretlen — létfontosságát biztosítsák. Éreztem, hogy nekünk az egyházért küzdeni kell, de hogy miért, azt megmagyarázni magamnak nehezen bírtam. Nem láttam élni, hatni ezt az egyházat, mint élő valóságot, melyhez egyéni érzelmekkel ragaszkodhattam volna. S bár sokszor hallottam a rom. katolikusok ajkáról az egyházat úgy emlegetni, mint egy élő, dajkáló edesanyát, melyhez a hivek személyi érzelmi szálakkal is hozzá voltak erősítve, de nem értettem annak lényegét s a fantázia erős működésének tartottam azt egyszerűen. A mi evangélikus egyházunkat élő valóságnak, melyre mint ilyenre az egyéni sorsomat is reá bízhattam, legelőször a menekülés időpontjában kezdtem felismerni. Mikor kivoltunk dobva lakóhelyeinkről, mikor elveszett lábunk alól az eddig biztosnak hitt talaj, mikor kiesett szájunkból a kenyér s úgy álltunk családostól az idegen vármegyék területein, mint az árvíz által kidobott patakszéli fadarab a széttuzott hidak omladékán, mikor ebben az állapotban az egyetemes egyház kinyújtott segítőjobbajából megnyertem az első segítőeszközt, akkor kezdtem reá érzékelni arra, hogy annak az egyháznak, melynek gyermeke valék, ime van szíve, van lelke, van reám gondoló figyelme, van engem segítő ereje és eszköze, akkor éreztem az egyházat élő valóságnak, mely iránt szívbéli érzélem keletkezett bennem, a minőt eddig soha nem éreztem. Az Isten gondviselő hatalmát az egyház segítő akciójában

fedeztem fel s egy új élmény képződött bennem, mely az egyházat egy teljesen új képben festette elém. S akkor ébredtek fel bennem azok a gondolatok, melyek evangélikus egyházunknak hűvökhöz való viszonyát a legigazabb alapon rajzolták elém, melyekből megtudhattam a jelenlegi közönyösségek okát, s megmagyarázhattam a rom. kath. egyháznak nagy jelentőségét hűvei szemében s a hűvek ragaszkodását az egyházhoz.

Az egyház és a hűvek között élő, tehát egymásra kölcsönösen ható viszonyt kell teremteni. Dégtelenül szeretném, ha minden lelképásztor életében legalább egyszer érezhetné az egyház egyetemenének a maga életsorsára kiható egyetlen egy tettét, ható erejét. Ha megtapasztalná legalább egy esetben az egyháznak, mint élő valóságnak feléje fordított, rajta segítő, őt életsorsában felemelő, biztosító kegyelmi tényét. Mily másképpen tekintené akkor az én lelkészársaim az egyháznak egyetemetét! Mily más jelentősége volna szemükben a rideg szervezetnek, melynek most magukat egyszerű szolgálóul tekintik. Eddig is tudta s tudja azt minden lelképásztor, hogy az egyház, mint Isten igéjének őre, a kegyelmi javak sáfára nagy jelentőségű intézmény, melyet szervezetében azért is kell istápolni, hogy e vallás-erköletesi feladatában minél hatékonyabban szolgálhassa a hűvek javát, de kevesen érezték s így kevesen tudják, mily lélekbe markoló hatású ez intézmény az egyén szemében akkor, amikor a nehéz, sokszor kétségbeesítő földi viszonylatokban érezteti a maga segítő erejét. Igaz, hogy az állam ma sok tekintetben vette át e feladatot az egyháztól s az egyház ezt szívesen is adta, nem sejtve mily óriási vonzerőt dob ki önmagából akkor, mikor e szerepéről könnyen lemondott, a mit az áttérések, a reverzalások s általában az egyháztól, mint intézménytől való elhidegülés eléggé kézzelfoghatóan bizonyítanak, de azért az egyház még mindig kezében

tartja — igen helyesen — a segélyezések ügyét s még van — bár kevés — módja arra, hogy legalább ezáltal éreztesse a reá szorultakkal élő erejét, boldogító hatását. Ám az egyház nemesak a segélyezésekkel éreztetheti az élő voltát. Kellene egy oly testületi intézmény az egyház körén belül, melynek főfeladata lenne a tagok, a hívek életsorsának intézése segítség hívás esetén. Ott van pl. a rom. kath. egyház körén belül a nép-szövetség intézménye, mely *egyház az egyházban*, mely a rom. kath. egyház szíve, lelke, segítő jobbja, atyja és mindene. A népszövetség elnökségére, helyi vezetőségére úgy tekint a hívó, mint a gyermek az ő szülőjére. Dalami sajátosságos, belső érzelmi motívum fűzi őt ezáltal az ő egyházához, mert érezte és érzi az intézményben azt a segítő jobbot, mely nélkül más egyházban igazán mostohának és elhagyatottnak érezné magát. Földi nehéz viszonylataiban ez a szövetség az ő egyedüli bizalmasa, melyhez nyugodtan folyamodik annélkül, hogy egy esetben is elutasításban volna része. Nagy és mély pszichológiai ismeretről tanuskodik a népszövetség szociális irányu szervezetének megalkotása. Már mi is érezzük, bár részben csak, ugyanezt a hatást a lelkészi egyesületek megszervezése és munkája következtében, de mily erőt képviselne ez egyesület akkor, ha tisztán csak szociális irányban erősítene működésének irányvonalát s ha annak a szeretetnek az egyház hívekre is kiterjedő hálózata lenne — a kath. népszövetség mintája szerint. Ez azonban okvetlen megkövetelné azt is, hogy evangélikus egyházunknak oly pártja, oly felső-szervező testülete legyen, mely egy bizonyos hatalommal is rendelkezzen, hogy az ügyeket azután intézhesse is. A protestáns közös bizottságban erre is megvan az alap. Csak ezzel a bizottsággal nincs természetes összeköttetés, s e bizottságnak nincs megfelelő működési tereuma. Jelenleg egy összszeremlött vasúti hálózat a mi eddigi szociális szervezkedésünk, melyben nincs rendszeres átmenet sehol s azért forgalmat lebonyolítani nem, csak összezavarni tud. Ezért nincs a mi egyházunk híveiben is érzék az egyház megfelelő vezetésére és támogatására. Ez a háboru igen kézzelfoghatóan bizonyította be az igazságot is, hogy az egyház iránt való személyes vonzalom *karöltve jár a hívek földi érdekének megfelelő istápolásával*. A közéletmezés ellátásában valahányszor akadály állott elő, a nép mindannyiszor felkereste nemcsak a községi előljárást, hanem a lelkészi hivatalt is s ha a lelkésznek sikerült közrehatásával a nehézség eloszlításához hozzájárulni, a templom látogatottabb, az egyház iránti szeretetérzés intenzívebb volt. Érthető te-

hát, hogy a szociális irányu belmissziói tevékenység miért oly fontos alkatrésze a cura pastoralisnak. Csak önmagunkra kell egy pillantást vetnünk, reánk, brassómegyei menekült lelkészekre. A midőn éreztük s érezzük ma is azt a dajkáló szeretetet, melylyel az egyházegyetem viseltetik irántunk, lehetetlen leírni azt az erős subjectív érzést, szeretet-kapcsolatot, melyet ez a magatartás mindnyájunk lelkében felkeltett és ma is ébrentart. Sziute könnyekig megható Geduly Henrik ev. püspöknek ez évi jelentésében a „Román betörés“ cím alatt közölt felhívása s mikor azt olvastuk, úgy éreztük, hogy az evangélikus egyház *élő valóságban* is létezik, a szoborból élő alak lett, kinek melegen érző szíve, sőt szánakozó lelke s támogató ereje is van s mi evangélikus menekült lelkészek abba a sajátosságos érzésbe estünk, hogy szinte büszkék vagyunk, hogy *ilyen lelkületű* egyháznak vagyunk tagjai. Ott él is mindnyájunk szívében egy oly forró, igazán törhetetlen szeretet egyházunk iránt, a minőt eddig soha nem éreztünk, de a melyről eddig alig-alig tudtunk. Mindnyájan emberek lévén, a pszichológiai lelki folyamatnak azonos törvényei vannak s a mit velünk tett s a mit mi érzünk a tett hatása alatt az egyház iránt — valjon nem *lehetne-e azt általánosítani?* Ime ez az a kérdés, mely megoldásra vár. E kérdés helyes megoldásától függ egyházunk jövő sorsa is. Tudni fogunk az egyház s a hívek között *kölcsönösen ható érzelmi viszonyt teremteni?* Ha igen — élni fogunk és erősödni, ha nem, elmaradunk. A mi *kapcsolati élményünk* pedig adja meg a kulcsot a kérdés megoldásához, mely röviden abban áll: „mindenkivel szemben úgy cselekedni, a mint velünk cselekedett az egyház“.

Kiss Béla.

A ruhasegély.

Keserü kacagás lehetne a megfelelő válasz a vallásügyi minister 85711 1917 II. sz. rendeletére, mellyel a lelkészek ruhaseszerzési segélyét állapította meg. Szó van e rendeletben lelkész-kedő lelkészekről, ami rólunk beszélve a henge jelző használatának iskolapéldája, mert mi papkodó papok vagyunk, csak nem kapkodó papok. De hogy urkodó urak vagyunk, azt ebből a fényes egyes miniszteri rendeletből megtudtuk.

Az egész dolog igen világos és egyszerű. Mi nem tudtuk, hogy urak vagyunk. Nos hát megtanuljuk. És akkor másképp lesz minden. Ez a ministeri rendelet megvanit uraságunkra.

Eddig csak az elbusult kovácslegények ráztak felénk mint urak, henyélő, őket kiélő, elnyo-

mó — óh! — urak felé pörölyös karjaikat. Ed-
dig csak lefelé reprezentáltak az u. n. urakat, a
jól fizetett, puha, fehér kenyeregzsztenciákat.

Ma épp jókor jön ez a feleszméltető rende-
let. Olyan keserű kedvünkben vagyunk, hogy tit-
kon fogadalmat tettünk: fiainkat ezentul nem úgy
fogjuk riasztani, ha nem tanulnak, hogy „eszter-
gályos inasnak adlak, ha nem tanulsz“, hanem
valahogy imigyen: „ne tanulj fiam, mert ha tanul-
ni merészelsz koldus sorsra jutsz, ur lesz belő-
led, attól pedig mentsen Isten“!

A vallásügyi ministerium most megvonta
azt a vonalat, amelyen innen a segélyre szoruló
szegénység, túlvan a maga erejéből is megfele-
lően ruházódó, jól táplálkozó uraság honol.
Háromezer korona a határmesgye. Akinek tiszta
jövedelme háromezer korona, annak nincs igé-
nye ruhasegélyre: azaz igénye van, az lehet, de
nincs se pénz, se posztó a ruhára.

Difficile est satiram non scribere

Tudtunkkal az állam a maga tisztviselőinél
nem tett ilyen finom és jóleső disztinkciót, ha-
nem látva az egyetemlegesen szorongató insé-
get, látva a ruházati cikkekkel üzött és a *segé-
lyezéssel még ehesebbé tett* (érthető ez, ugy-e?)
uzsorát, megadta a ruhasegélyt mindegyiknek.
Mert mennél magasabb állást tölt be a tisztvi-
selő, annál több figyelmet, magyarul: több költ-
séget kell ruházódására fordítania.

Nálunk másképp áll a dolog. Nálunk, a 3000
K.-án felüliek akár azzal a paradicsomi fügefá-
levéllel ruházódhatnak, ha az is nem volna
iszonyu drága a háborus forgalmi akadályok miatt.

A 3000 K.-án felüli tiszta jövedelem csak a
városi lelkészeknél mutatható ki, mert ők nem
tudják a terménybeli jövedelemmel könnyen vé-
gezhető csökkentési és eltüntető manipuláció-
kat végrehajtani, de akiknek — ha valakinek,
ugy nekik — fontos ám a ruházódás. Falun, az
Isten szabad ege alatt, a munkásnép között jár-
hatunk étlapos mellénnyel, saruban vagy bocs-
korban, de a városi társaságokban nem fordul-
hat meg még ma sem a jól nevelt ember rossz-
szul szabott, vagy foltozott-toldozott ruhában, an-
nál kevésbé a lelkész. Neki egyenruhája a feke-
te hosszú kabát, ami sok posztót és pénzt „igé-
nyel“.

Mindez igen egyszerű, szinte szembeszökő.
Csak a magas ministeriumban nem látják. És
nem látják, hogy halad az óramutató: ma nem a
3000 K.-ás uri létminimumon áll ez a mutató, ma
jóval, nagyon jóval magasabban jár és még min-
dig feljebb siklik.

Püspökeink és lelkészegyesületünk elnöke
sürgősen informálják a ministeriumot. Hisszük,
hogy a jobb belátás, az elfogulatlan mérlegelés

és a kereső osztályok által még most is meg-
birható, tehát még fokozódó drágaság a 3000 K.-ás
Rubikon átlépésére fogja birni a magas minisz-
teriumot.

Ügyünk annyira méltányos, annyira magá-
ért beszélő, hogy minden kesergő keresgélés
nélkül kényszerit tenni.

Várunk. Igazunk oly nagy, hogy türelmesen
várunk.

— szikla —

BEJÉLET.

Uj főesperes. A nógrádi egyházmegye
főesperesi állásra, amely a boldog emlékü Frenyó
Gyula elhunytával megüresedett, az egyházköz-
ségek egyhangu bizalma Kiss István sámsonházi
lelkészttestvért, eddigi alesperest emelte. Igaz
örömmel üdvözöljük az új főesperest, de üdvö-
zöljük az egyházmegyét is, amely ily egyhangu,
egyértelmű bizalommal választja előjáróit.

Alapítvány. A dunáninzeni egyházkerület
közgyűlésének képezte a tárgyát azon örvende-
tes bejelentés, hogy érdemdus, minden szépért
lelkészedő s áldozatkész felügyelője: *Beniczky*
Árpád 50.000 kor. alapítványt tesz a ker. legszük-
ségesebb kiadásainak fedezésére. Az alapító le-
vél még nincs kiállítva, de mint *Beniczky* ker. fel-
ügyelő jelezte, a tőke kamataival az egyház-
kerület szabadon fog rendelkezni, s elsősorban
a szórványok gondozását és a leánynevelés elő-
mozdítását kell majd szem előtt tartania. — A
kerületi közgyűlésről s az azzal kapcsolatos re-
formátiói jubileumi ünnepegekről csak a jövő
heti számunkban hozhatunk tudósítást.

Lelkész meghívás. *Boljeve* Száva-mel-
letti evang. egyházunk, melyről a múlt számok
egyikében megemlékeztünk, j. hó 5-én *Morga-
thaler* Ferenc esperes, és *Dolinay* Simon esp.
alfelügyelő elnöklete alatt a megüresedett lelké-
szi állás betöltése ügyében egyházi közgyűlést
tartott. A közgyűlés egyhangulag *Krafta* Ferdi-
nánd szuresini lelkészt hívta meg, ki csak most
tért vissza 24 évi katonai szolgálat után, s egy-
szersmind elhatározta, hogy a fizetést 2400 K.
helyett 25 kat. hold szántóföldet és 7 kat. hold
réti földet ad meghívott lelkésznek. Ha *Krafta*
testvérünk elfogadja a megtisztelő meghívást,
megüresedik a szuresini misszió lelkészi állása
s aktuálissá válik, ez amugy is nagy kiterjedésű
missziónak két, esetleg három részre való felosz-
tása egy zimonyi és egy szuresini esetleg még
egy abrecsi központra. Egyházunknak közérde-
ke, hogy minél előbb legalább Zimonyban létesí-
tessék egy missziói állás.

Ruhabeszerzési segély és pótszegély.

A Cultuszminisztérium leküldte a püspöki hivatalokhoz a várva várt rendeletet és vele az első beruházási segélyre vonatkozó összeget, mely sok lelkésznek segítséget nyújt azoknál a lelkészeknél azonban, a kik a segélyezésből ki vannak zárva, nagy lehangoltságot okoz. A legmostohábban vannak azonban a püspöki irodák alkalmazottai, a kiknek bár a fizetésük a 3000 koronát meg nem haladja, mivel sem a parochus lelkészek, sem a segédlelkészek kategóriájába nem sorozhatók, a ruhabeszerzési segélytől, valamint pótszegélytől és a később kiutalványozandó családi pótléktól, mely ugyanily alapon lesz kiutalva, teljesen megfosztatnak. Ezek a kizárt lelkészek igen nagy anyagi hátrányba kerülnek azokkal szemben, a kik e három csoportbeli segélyezésben részesülhetnek. Mert a fenti 500 koronás ruhabeszerzési segélyen kívül az ősz folyamán utalványozni fog a Minister az idemnitási törvényben foglalt meghatározás alapján még ruhabeszerzési pótszegélyt a gyermekek száma szerint 200–200 koronát, s ehhez fog járulni a gyermekek száma szerint (az 1917 év július 1-től számítva) évi 400–400 korona családi pótlék. Tekintettel a Minisztérium azon szűkkeblőségére, hogy a 3000 koronán felüli javadalommal bíró lelkészek és tekintet nélkül javadalmuk nagyságára a püspöki alkalmazottak nem kapják meg e segélyeket: *az egyház egyetemennek gondoskodnia kell ezen lelkészeknek kárpótlásáról, nyitnia kell forrást, a melyből ezeknek jogos igénye is kielégíthessék, mert magyarázatra nem szorul, hogy minden lelkész rá van szorulva e segélyekre.* Ugy tudjuk, hogy ez irányban vannak javaslatok, melyek az illetékes forumokon keresztül az egyet. egyház elé kerülnek. A nógrádi esperesség a lelkészi fizetések kérdésével kapcsolatban ezen segélyekből kizárt lelkészek recompenzálását oly módon tartja keresztül vihetőnek, hogy a hivatkozottak e cimre vettessék ki 1% -os adó. Mi bizunk az egyet. egyház bölcsességében, hogy ezen beálló nagy aránytalanságot nem hagyja megoldás nélkül, s azon segíteni minden rendelkezésére álló módon igyekezni fog.

Tanítókat helyettesítő lelkészek fizeteldija. A katonai szolgálatra bevonult tanítókat az iskolai tanításban helyettesítő lelkészek ennek az önzetlenül végzett munkának csupán a terhét érezték, de ezek sem az egyháztól, sem az államtól semminemű honoráriumot nem kaptak. — Az elmúlt 1916/17 tanév elején jelent meg egy ministeri rendelet, a mely ezen fáradságos munkáért jutalmat ígért a lelkészeknek. E cimre most váltja be ígéretét a ministerium. Rozsnyay

János szárdi és Maljarik János alsósztrégovai lelkészek részére az 1916/17 tanévben végzett munkálkodásáért fejenként 500–500 kor. jutalmadit engedélyezett. Reméljük, hogy a többi e tárgyú rendeletek következni fognak.

Nyilvános köszönet. A katonai szolgálattól válva, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy e helyütt is köszönetet ne mondjak mindazoknak, kik csaknem három évi katonalelkészi működésemet vallásos iratok küldésével támogatni szivesek voltak. Nem egy ezer forró köszönetet, meleg kézzsoritást, hállás pillantást vettem át harcba induló, de főleg sebesült és beteg katonáinktól, valamint ev. vallásu hadifoglyainktól, melyek mind voltaképp az iratok küldőit illették. — Vegyék hát kérem tudomásul mindnyájan u. m. a k. u. k. Oberkirchenrat Wien, a Luther-társaság Budapest, a „Transcius“ könyvkiadó vállalat, a modori ev. árvaház, a wieni, a modori, pozsonyi és vágkohányi ev. egyházak; a pozsonymegyei és trencsénmegyei esperességi könyvtárak, a „Stráz na Sione“ az „Evang. posol zpod Tatier“, a „Cirkevne Listy“ az „Előre“ s a „Grüss gott“ szerkesztőségei s kiadói; továbbá Főliszt. Dr. Baltik Frigyes és Kapi Béla püspök urak, Majba Vilmos és Hetvényi Lajos vallástanár urak Janoska György, Zoch Sámuel és Palic János lelkész urak, — valamint mindazon névszerint fel nem sorolható jóakarók, kik ez iratok beszerzését gyűjtéseikkel s adományaikkal lehetővé tették — hogy a megajándékozott katonák hálája s áldáskivánsága kíséri őket a miért szenvedéseiken a mennyei balzsam nyújtásával könnyíteni igyekeztek. *Krafta Ferdinand* cs. és kir. tábori lelkész.

Tábori lelkészi felmentés. Sücs Sándor tábori lelkész, a ki az olasz fronton az 59 Gebirgsbrigade-nál végzett szolgálatot a hadügyministerium felmentette s nevezett két kitüntetéssel (I. Piis mentis, II. Dörös kereszt II-od oszt.) visszatért balassagyarmati hitoktatói állására. Utódjául Isó Sándor paloneczai lelk. neveztetett ki.

Értesítés. A magyarhoni ág, h. ev. egyet. egyház theol. akadémiájába és a vele kapcsolatos Theologusok Otthonba és alumneumba való felvételért a kérvényeket 1917 évi aug. hó 31-ig kell az igazgatóságnál (Pozsony, Konvent-u 13.) benyújtani. Az akadémiában kiosztható jótétemények pénzértéke 35,518 korona. Az Otthonban 28, az alumneumban 37, az ingyenes helyek száma. A kérvényhez melléklendő érettségi bizonyítvány és leckekönyv, illetőleg alapvizsgálati bizonyítvány. A pozsonyi egyetemen rövid időn belül még a tanév folyamán megnyílik a bölcsé-

szeti fakultás s a theol. akad. hallgatók az ott előadott tárgyakat párhuzamosan hallgathatják. Az előadások kezdete szept. 10.

A Zpewnik bizottság új tagjai. A Zpewnik egyet. énekügyi bizottság két tagja: dr. Zsilinszky Mihály és Holuby József tagságukról lemondott. Szükségessé vált ezen megüresedett tagsági helyek betöltése. A tagok között megejtett szavazás folytán beválasztottak: a bányakerületből Langhoffer Károly kiskiszei lelkész, a dunáninneni egyházkerületből dr. Wagner Lajos főrealisk. tanár, theol. akad. tót nyelvi docens.

Egyházmegyei közgyűlés. A csanád-ésongrádi ev. egyházmegye f. hó 16-án d. e. 9¹/₂ órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését Szegeden. A gyűlést megelőzőleg 8¹/₂ órakor a gyámintézeti istentiszteleten Thomay József szegedi lelkész alkalmi, oltári imában, Brózik Károly tiszaföldvári lelkész ünnepi beszédben elevenítette fel 400 éves ev. egyházunk születése napjának emlékét s rámutatván egyházunk alapvető hitelveire, ezekből folyó kulturmissziójára s így létjogosultságára, azt a bizodalmat keltettek az ünneplőkben, hogy az a mérőföldkő, mely mellett a mi annyit vértett és vérző, szegény evang. egyházunk ebben az évben illetődött megáll, nem sarkköve, hanem hátfarkköve lesz a következő századnak, egy szebb, eredményekben gazdagabb, békésebb kornak egyházunk életében. A Luther énekei (Jövel szent Lélek Úristen, Isten a mi erős várunk) még fölemelőbbé tették az istentisztelet hatását. 9 és fél órakor megkezdődött a közgyűlés Petrovics Soma esperes és Dr. Mátéffy Ferenc szentesi polgármester, egyh. megyei törv. széki bíró, mint ideigl. világi elnök elnöklése mellett, Az első főtárgy Dr. Gerhauser József kir. ítező táblai bíró, szegedi egyházközségi felügyelőnek az egyházmegyei felügyelői állásba való beiktatása volt, kit az egyházmegye csaknem egyhangulag választott a 20 éven át oly eredményesen munkálkodó, de betegsége miatt tisztségéről leköszönt Hász Antal helyére. A hivatalos eskü szavainak elhangzása után az egyházmegye részéről Petrovics Soma esperes, a békési testvér-egyházmegye részéről Horemusz Pál orosházai hitoktató-lelkész üdvözölte meleg, szíves szavakkal az új felügyelőt, aki melegen megköszönve az egyházmegye bizalmát s a szép üdvözölő szavakat azon alázatos hittel foglalta el diszes állását, hogy „munkássága ha nem is lesz korszakalkotó, de meddő sem“ ezen új munkatéren. Közismert egyházi, közéleti múltja, tudása, tehetségei, ügybuzgalma, erélye és tapintata biztosíték arra, hogy Isten áldása mellett sikereiben gazdag lesz az ő munkája az egyházmegye

javára. A tárgysorozatból kiemelkedett az esperes nagy gondossággal készített gazdag tartalmu évi jelentése, melynek elején megemlékezvén a világháboru egyre tartó pusztításáról az Istenben való csüggedetlen, élő hit ama reményének adott kifejezést, hogy bármily sok ellenségünk akarata ellenére is egyszer elérkezik a diadalmas béke, mikor örömeinket zenghetünk majd a mi szabadításunk Istenének. Kegyeletes szavakkal emlékezteti meg a jelentés a nagy nemzeti gyászról, mely a békekirálynak Ófelsége I. Ferenc Józsefnek a háboru vérontása közben bekövetkezett halálával érte a nemzetet s az alattvalói hódolat üdvözlésével köszöntötte új, koronás királyunkat, IV. Károly Ófelségét, kinek uralkodásához annyi bizalmat és reményt fűznek összes alattvalói. Jelenti továbbá, hogy a Reformáció 400 éves jubileumának méltó módon, alkotásokkal való megünneplése tárgyában 7 rendbeli körlevelére megindult mozgalom szép eredménnyel járt; eddig 4854-90 kor. a gyűjtés eredménye. Különös buzgóságának adta jelét e téren a tiszaföldvári és a hódmezővásárhelyi egyház; előbbi 1161-30 kor.-t utóbbi 1000 kor.-t gyűjtött jubileumi célra. Tiszaföldvár azonkívül múlt évben tett „helybeli evang. hadi árvák segítő alapját“ a harangalap 5000 kor.-án felül levő részével és az 5000 korona kamataival bővítette, továbbá a Luther-társaság alapító tagjainak sorába lépett, a lelkésznek pedig 400 kor.-át adományozott, ami viszont a lelkész az egyháznak adott vissza azzal, hogy ez legyen az első adomány egy olyan alapra, melynek kamataiból a lelkész fizetése javíttassék. Az egyház kimondta, hogy évi 500 kor. tőkésiséssel 10.000 koronás lelkész-fizetés kiegészítési alapot létesít s annak kamatait a lelkész fizetése javítására fordítja. — A hódmezővásárhelyi egyház Halmi János egyházmegyei törv. széki bíró kezdeményezésére elhatározta egy „Luther segélyalap“ létesítését s erre a célra 5 éven át 1000-1000 koronát tőkésít. — A szentesi kisegyház meglévő „Luther-alap“-jának kibővítésén fáradoz. Eddig 2500 kor. gyűlt be erre a célra. — Kiterjed még a jelentés az egyházmegye községeinek egyéb viszonylataira is, melyek mindenütt érzik ugyan a háboru káros hatását, viszont azonban a fokozott buzgóság, egyházszeretet jeleit is mutatják, hirdetőn egyházunk életerejét s annak a segédelmét, akiben élünk, mozgunk és vagyunk. — A tárgysorozat több pontjának letárgyalása után a dunáninneni egyh. kerületnek a lelkészi terménygyűléshez beadott javaslatához hozzájárult a közgyűlés s azon reménye kifejezésével terjesztette a ker. közgyűléshez, hogy az új kormánynak

az 1843. 20. t. e. vonatkozó programja megvalósításával egyidőben az egyet. közgyűlés is elérkezettnek fogja látni az időt a lelkészi fizetések alapos, korszerű rendezésére, illetőleg e kérdés napirendre hozására. — A ker. segédlelkészi szabályrendelet módosítása tárgyában beérkezett javaslatot nem fogadta el a közgyűlés, hanem lelkészi értekezlete felirt az egyet. lelkészi értekezlethez, hogy a kerületi külön lelkészválasztási szabályrendeletei a lelkészi fizetések majdani egyöntetű, alapos rendezésével kapcsolatban az egyetemesek érvényű lelkészválasztási szabályrendelet alkotandó, melyben megoldást találja a segédlelkészi állás egyházi jogi viszonylatának az E. A.-ból hiányzó, kimerítő meghatározása is s e kérdésnek napirendre hozására, előkészítésére, érlelésére felhívja az egyet. lelkészi értekezlet figyelmét. A közgyűlés a 29 pontot magában foglaló tárgysorozat letárgyalása után d. u. 2 órakor ért véget.

Értesítés. A tiszaker. *rozsnói*, ág. h. ev. leánynevelő intézetben a tanítás szeptember elején a kitűzött időben megkezdődik. — A latin tanulásra jelentkezőket még elfogadnak.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat.

A győri evangélikus szeretetház leányinternátusa számára egy *felügyelő-nevelőnőt* keresünk. Kötelessége lenne az internátusban elhelyezett leány növendékek és árvák felett felügyeletet gyakorolni s nekik tanulmányaikban segíteni. Pályázhatnak okleveles tanítónők, magános művelt középkori urinők, esetleg hadi özvegyek. — Díjazás a teljes ellátás és lakáson kívül megegyezés szerint.

Győr, 1917. aug. 10.

2-2

Falmi Lajos

lelkész, szeretetházi igazgató.

Pályázat.

A *Bulkeszii* (Bács-Bsdrogn.) ág. h. evang. egyház előléptetés folytán megüresedett III-ik tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalm: 800 kor. készpénzfizetés havi előleges részletekben, 4 hold 210 öl szántó föld egy tagban, mely a javadalmi jegyzőkönyvben 375 K-ra van értékelve, ez évi hasznábére 850 kor., 260 labér és kert-illetmény és a szolgálati időhöz mért fizeték kiegészítési államsegély. Kötelessége az I-III. fiúosztály vezetése. Tanítási nyelv: német-magyar. A kellően felszerelt kérvények szeptember 15-ig alulírottához küldendők.

Bulkeszi. *Alexy Mátyás* ev. lelkész. 1-1

Pályázat.

Az államilag segélyezett nyíregyházi ág. hitv. evangélikus főgimnázium kormányzó tanácsa egy *rendes és egy helyettes tanári* tanszékre pályázatot hirdet.

A rendes tanári tanszékre pályázhatnak a *latin és görög nyelvből*, esetleg a *magyar és latin nyelvből*, a helyettes tanári tanszékre pedig a *mennyiségtanból és természettanból* képesített, protestáns, első sorban ág. h. evangélikus tanárok és szakvizsgálatot tett tanárok és tanárjelöltek.

Okleveles pályázók hiányában a rendes tanári tanszék is helyettes tanárral fog betöltetni.

A rendes tanár évi javadalma 2400 K. alapfizetés, mely a szolgálati idő arányában 2800 és 3200 koronára emelkedhetik; megfelelő állami fizeték kiegészítés; öt ízben 200 K. korpótlék és 200 K. lakáspénz, mely hosszabb szolgálat után a kormányzó tanács intézkedésére esetleg 910 és 1120 koronára is emelkedhetik.

A helyettes tanár javadalma évi 1600 K. fizetés és okleveles részére 400 K. nem okleveles részére 200 K. lakáspénz.

A rendes tanári állásnál méltánylást érdemlő esetben a más intézetnél töltött évek is be fognak számíttatni.

A vallásukat, végzett tanulmányukat, családi, egészségi és hadkötelezettségi viszonyukat s esetleg eddigi szolgálatukat feltüntető hiteles iratokkal felszerelt pályázati kérvények a nyíregyházi ág. h. evangélikus főgimnázium kormányzó tanácsához címezve f. évi szeptember hó 10-ig a fentnevezett főgimnázium igazgatóságához nyújtandók be.

Az állás szeptember 15-én foglalandó el.

Kelt Nyíregyházán, 1917. augusztus hó 14-én.

1-1

Dr. Meskó László

főgimn. felügyelő.

Pályázati hirdetmény.

A *késmárki* államilag segélyezett ág. h. ev. kerül. liceum pártfogósága *pályázatot* hirdet egy a vallás és közoktatásügyi miniszter kinevezése alá tartozó *görög-latin szakos rendes tanári* állásra.

A rendes tanár javadalmazása 2400 korona törzsfizetés, a más középiskoláknál töltött rendes tanári évek beszámításával öt 200 K.-ás ötödéves korpótlék, továbbá az államtól biztosított fizeték kiegészítő személyi pótlék, lakáspénz — az áll. személyi pótlék beszámításával — a mindenkori törzsfizetés 25 % -a.

A megválasztott rendes tanár az országos tanári nyugdíjintézet kötelezett tagja.

Pályázhatnak protestáns első sorban ág. h. ev. vallásu tanárok és okleveles tanárjelöltek. Dallást, végzett tanulmányokat, családi-, hadkötelezettségi viszonyokat és eddigi szolgálatot feltüntető okmányokkal ellátott s a vallás és közokt. miniszterhez intézett kérvények f. évi szeptember hó 8-ig alulírt felügyelőhöz küldendők be.

Okleveles, de még rendes tanárként nem működött egyének csak helyettes tanári minőségben alkalmaztatnak 2400 K. évi fizetéssel és csak egy évi sikeres működés után véglegesít-

hetők. A kinevezett tanár nyomban kinevezése után köteles állását elfoglalni.

Késmárk 1917 augusztus hó 10-én.

Bruckner Károly
liceumi igazgató.

2-1

Tátray Ödön
liceumi felügyelő.

Pályázat.

A tápiószentmártoni ev. egyház kisegítő kántortanítót keres. Orgánálás szükséges. Hivatalba lépés ideje legkésőbb október 1. A megnyílt állás üresedésben van, megtervezés esetén az alkalmazott véglegesítésre is számíthat. Fizetés lakás és havi 130 korona. A tanítói párbér befolyása esetén jövedelme lényegesen több lehet. Érdeklődők forduljanak a lelkészi hivatalhoz. Tannyelv magyar.

Tápiószentmárton (Pestm.) 1917 aug. 18.

2-1

Terényi János
lelkész.

Pályázat.

A menhárdi (Szepesm.) ág. h. ev. elemi népiskola a f. tanévre h. tanítót ill. tanítónőt keres. A kántori teendőket esetleg szintén elvégezheti. Fizetése az egyház pénztárából havi 90 korona, azonkívül a kilátásba helyezett és a múlt évben is élvezett 600 kor. állami segély, egy butorozott szoba, konyhával és szabad fűtés. Az esetleges kánioriaért külön tiszteletdíj jár. Jelentkezések f. hó 25-ig az *izsákfalvai* ág. h. ev. lelkészi hivatalhoz küldendők.

2-2

Hirdetés. A *klazányi* (u. p. Alsógyertyán Zemplén m.) ev. egyház kántortanítót keres. — Tavaly a tanító kapott az államtól, háborus segélylyel (600 K.) együtt 1044. K. — Az egyháztól 800 K-át. — Az épület új, lakás jó, tanterem nagy. A tót nyelv ismerete kívánatos. Férfi hiányában nő is fog alkalmaztatni, esetleg csak tanítói teendők végzésére. Orgonálni tudók előnyben. Bővebb felvilágosítást ad Goldpeter János ev. lelkész.

2-2

Pályázat.

A *tiszai* ág. hitv. ev. egyházkerület hegyaljai egyházmegyéjébe kebeleztetett arnóti egyházban elhalálozás által megüresedett lelkészi hivatal betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Javadalma: 839 ööl beltelken levő 3 szobás lakás, gazdasági melléképület és kerttel; az egyház pénztárából évi 677 kor. 20 fill. és offertórium megváltás címen 24 kor.; egy tagban levő 29 kat. hold és 746 ööl szántóföld; a politikai község közös legelőjén való legeltetés; stóla; és 594 kor. 29 fill. kongrua.

Az okmányokkal felszerelt írásbeli pályázat folyó évi augusztus hó 26-ig alulírt főespereshez (Ózd, Ph. Borsod vármegye) nyújtandó be.

Ózd és Miskolc 1917 évi július hó 26-án

Túróczy Pál

hegyaljai főesperes. 3-3

Radvány István

kir. tanácsos, egyházm. felügyelő.

Jubileumi könyvujdonságok!

Határmegyén. Egyházi beszédek és imák a reformáció négyszázados évfordulójára. Irta: Paulik János nyíregyházi ev. lelkész. Ára 60 fillér. Portóra 6 fillér küldendő.

Öt prédikáció a reformáció négyszázadik emlékére. Elmondott Kecskevény István, Dr. Kenessey Béla, Dr. Ravasz László, Dr. Révész Imre és Nagy Károly által. Ára bérmentve 2 K. 20 f.

Erős várunk nekünk az Isten. Emlékfüzet a reformáció 400 éves évfordulójára. Az iskolában tartandó emlékünnepek teljes programjával. Irta: Szeghalmi Gyula és Tóth József. Ára 64 fillér. Portóra 6 fillér küldendő.

Das Buch der Reformation. Herausgegeben von Karl Kautzsch-Diesch 139 képpel és facsimillékkel. Ára kötve 10 K. 40 f.

Die Deutsche Reformation von D. Hermann Petrich. Ára 2 K. 90 f.

Unser Luther von Hans Preuss. Eine jubileums-gabe d. Allgemeinen Evangelisch-Lutherischen Konferenz. Ára 1 K. 30 f. Portóra 12 f. küldendő.

Der Deutsche Reformator D. Martin Luther von Prof. Dr. J. Schmieder. Ára füzve 3 K. 64 f. kötetben 4 K. 80 fillér. Portóra 18 f. küldendő.

Kirchengeschichtliche Predigten über Martin Luther von A. Kreutzer. Ára 8 korona. Portóra 40 f. küldendő.

Luther in Worten aus seinen Werken von Martin Rade füzve 6 K. 40 f. kötve 8 K. Portóra 40 f. küldendő.

Reformationsjubiläum für Deutsche evangelische Haus von Dr. Hermann Mosopp. Ára 40 f. Portóra 6 f. küldendő.

Drei Reformationsfeiern für Kirche, Schule und Familienabende von R. Ertze. Ára 80 f. Portóra 6 f. küldendő.

Azonkívül ajánljuk a következő ujdonságokat:

Mach End o Herr, mach Ende! 24 Kriegsbetstunden Heransgegeben von Lic Theol. Dr. phil. Julius Bocmar Ára 2 K. 40 f. Portóra 12 f. küldendő.

Die Schriften des Neuen Testaments neu übersetzt und für die gegenwart erklärt Herausgegeben von Proff. D. D. W. Bousset und W. Heitmüller. 3 javított és bővített kiadás. Míg a készlet tart 8 félkötetben füzve K. 28,80, 4 vászonkötésű kötetben K 38,40 kedvezményes áron szállítja

Scholtz Testvérek könyvkereskedése

Budapest, IX. Ferenc-körút 19,21. 4-3

Most jelent meg Baksay Sándor

összegyűjtött irodalmi dolgozatai.

Sajtó alá rendezte Kókai L., kiadta a Kísfaludi T.

A két kötet ára portóval együtt K 25.20

A gyakori. lelkigondozás.

Irta Páhy József ref. lelkész.

Ára portóval K 4. -

Öt prédikáció.

A 400-ik évfordulóra. Irta: Dr. Kecskeméty L.,
Dr. Kenessey B., Dr. Ravasz E., Dr. Révész L.

és Nagy Károly. Ára portóval K 2.20.

Határmesgyén

Egyh. beszédek és imák a 400. évfordulóra.

Irta: PAULIK JÁNOS ev. lelkész.

Ára portóval 70 fillér.

KAPHATOK:

KÓKAI LAJOSNÁL

Budapest IV., Hamermayer-Károly u. 3.

Lelkész és vallástanár, tanár és
tanító urak rendeljék meg és
terjesszék

a hivek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyé szépirodalmi, csalá-
di és ifjusági havi folyóirat.

Szerkeszti:

MEGYERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresz-
tyén családhoz és minden keresz-
tyén ifjúhoz el kell jutnia, hogy a
nemes szépirodalom szárnyain min-
den olvasójának lelkébe bevigye a
keresztyén magyar nemzet hatalmas
gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és megfizesz. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urdaesora-kelyhek, keresztlő
kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és
ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst dísz tárgyak
részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondo-
fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. 1. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákoshígyen Budapest mellett.